

Til hjemmefronten.

Bare en liten hilsen til hjemmefronten fra en landsmann i Sverige, en av de titusener norske flykninger som alltid lengter hjem. Ikke en dag går uten at våre tanker er på vei over Kjillen. Lengselen hjem dominerer hele vår tilværelse. Vi drømmer om tider som har vært, da vi levde som fri mennesker i "verdens beste land". Vi drømmer om dager som skal komme, da vi skal bygge landet vårt opp igjen.

Vondt er det å lengte slik; men meget værre er det å høre om alle de prøvelser dere går gjennom. Vi sitter så langt borte, i en forbannet, hjelpeløs trygghet - så ynkelig utenfor - mens dere dag etter dag kjemper frihetens kamp. Uten å kunne hjelpe må vi høre om tyskernes framferd i Nord-Norge, om nye arrestasjoner og om de siste som falt på sin post. Gjerne skulle vi møte vanskene sammen med dere hjemme, men det beste vi kan gjøre idag er å forberede oss på en gang å gjøre den samme innsats som våre kamerater i de stridende norske styrker.

I dette øyeblikk buldrer et stort Liberatørfly over huseri vårt på vei til England med norske gutter. Jeg så en kantenne forsvinne i natten - norske gutter på vei til kampen for landets frihet. Vi som blir i Sverige føler oss så håpløst utenfor.

Dere synes kanskje jeg er sentimental; men dette er ikke sentimentalitet. Vi føler det slik. For Norge og kampen står alltid i våre tanker.

Kan hende blir dere av og til skuffet over oss her ute. Dere hører kanskje om konflikter mellom landsmenn utenfor Norge. Men det har ingen fare. Det er ikke greit å være flykting heller. Vi er så utålmodige etter å få gjort vår innsats. Tretter vi litt, skyldes det at nervene er tynnsilte. Kanskje møter dere ikke alltid den forståelse utenfra som dere vonter. Om vi ser litt anderledes på enkelte spørsmål, skyldes det at vi lever under andre forhold. Men idag mer enn noen sinne forstår vi at den avgjørende kampen for Norges frihet føres på norsk jord. Det norske folket gjør en stor innsats på hjemmefronten. Andre folk har ytet større militær innsats på sin egen jord. Men ingen andre her vist så klart at de forstår hva kampen gjelder, at ord som demokrati og frihet ikke bare var slagord, men realiteter som var blitt et helt folks eiendom.

Tyskerne har aldri klart å splitte våre rekker, slik som de har splittet så mange av våre motstandere. Folket står samlet om grunnloven, kongen og regjeringen. Vi kan gnisse på hverandre fordi krigen tarer på kropp og sjel; men så lenge vi har et klart mål - demokratiet - sammen, kan det aldri bli alvorligere stridigheter mellom oss.

I det sensurans mørke vi lever i idag, vil grupper og mennesker lett undervurdere andre gruppers og andre menneskers innsats. Det er vanskelig å undgå. Men selv når en mann vet han har rett, skal han jerke seg etter andre. Han må gi seg litt på sin "rett" for å få samarbeidet til å gå. For idag fins det ikke valg eller ytringsfrihet som kan avgjøre eventuelle konflikter. Skulde en norsk flykting foreslå et nyttårslofte måtte det være at vi alle skal møte hverandre på halvveien i året som kommer for å gjøre samholdet sterkt. Vel møtt i et fritt Norge!

Hitler har sagt det.

I sin tale til det tyske folk ved årsskiftet sa Hitler etter å ha omtalt "ffendens onde planer mot det tyske folk". - "Men bortsett fra alt dette kan man bare leve i frihet. I trelldom vil man dø."

Dette sa Hitler, han som siden 1933 har gjort alt for å berøve det tyske folket smaken på frihet, han som siden 1938 har underkuet, terrorisert og plyndret det ene land i Europa etter det annet.

Likevel, - denne gang talte han sant. De underkuete folk trosser Hitler, de kan ikke forsone seg med noe tysk surrogat for frihet, for - i trelldom vil de dø. Det er hemmeligheten ved de okkuperte folks mot og kraft.

Men Hitler har ikke lov til å besudle frihetens hellige ord ved å ta det i sin munn.

UKEN SOM GIKK (4. - 10. jan.)

Vestfronten. Det er ganske tydelig, som Montgomery sa søndag, at initiativet på Ardennerfronten nå for alvor er i de alliertes hender. Det er tyskerne som må avverge harde og overraskende støt mot sitt utsatte frontframspring, og enkelte tegn kan tydes slik at de forbereder en tilbaketrekning iallfall fra kilens vestligste del, selvom man ennå ikke skal forsverge overraskelser. Etter de opplysninger som foreligger, hadde tyskerne for motoffensiven trukket sammen sine mest utsøkte elitedivisjoner og satt inn sitt beste materiell; styrken var antagelig alt i alt den mest slagkraftige det 3. rike noen gang har stilt i marken. Dette kaster et interessant lys over de siste ukers begivenheter, og åpner ikke mindre interessante perspektiver framover. Man kan regne med at ca. 100 000 mann av de tyske tropper alt er satt ut av spillet, og tallet kan bli meget høyere hvis de allierte operasjoner som nå er i gang, kan gjennomføres med hell. Endan kan bli en alvorlig svekkelse av det tyske motstandskraft i vest; Bradley sa 9. jan. at tyskerne hadde hatt et tap av fanger som oversteg de alliertes tap av fanger og savnede, og mente at det pågående slag ville kunne resultere i en påskynnelse av tyskernes endelige sammenbrudd. Bortsett fra at de har fått utsatt den allierte vinteroffensiv og midlertidig lettet trykket på Aachen- og Saarfronten, kan man heller ikke peke på noe resultat av operativ betydning. Ikke et viktig strategisk punkt ligger innenfor det erobrede område, og ingen all. forsyningslinjer av betydning er lammet; det ser faktisk mer og mer ut som om offensiven er blitt et slag ut i det tomme rom. Hvis ikke politiske og psykologiske momenter har vært avgjørende, blir det stadig sannsynligere at aksjonen egentlig hadde langt mer årgjerrige mål, men er slått feil på avgjørende punkter og bare er blitt en skygge av hva den skulle ha vært.

Mens de alliertes motstøt omkring årsskiftet særlig bragte resultater på sønflanken, sette det den 3. jan. inn et angrep i større målestokk mot kilens nordflanke. Montgomery overtok kommandoen over samtlige allierte armeer på nordavsnittet, og det var styrker fra den am. 1. og 9. arme samt den engelske 2. arme han kastet inn mot fronten mellom Stavelot og Marche, med tyngdepunkt i støtretningen Grandmenil-Houffalize, temmelig nøyaktig nord for det punkt hvor 3. amerikanske arme under Patton øver sitt kraftigste trykk mot Bastogne-avsnittet. Støtet nordfra, som var ca. 30 km. bredt, ble i løpet av et par dager ført 5-6 km frem under forbitret tysk motstand, og førte 7. jan. til at den viktige tyske forbindelseslinje, veien fra St. Vith til Laroche, ble avskåret på flere steder. De allierte bemerket den nå i 15 km lengde, og har gjort den ubrukelig for tyske tilførsler. Tyskernes 2. hovedvei går noe lengre sør, over Houffalize til St. Hubert, og også denne er truet. Avstanden mellom de allierte angreppspisser fra n. og s. i dette avsnitt er nå bare 16 km, d.v.s. at hele den tyske kille kan tas under effektiv artillerifild. Ved Laroche pågår et voldsomt panserslag, og amerikanerne turor med å erlinge byen som de står 1 km nordfor, 5 km øst for. Ved kilens vestspiss har de allierte også hatt en del framgang, men av mindre betydning sammenliknet med muligheten for å avskjære den ved linjen Bastogne-Houffalize. Meget vil sikkert i de nærmeste dager avhenge av vårforholdene; hittil har de allierte p.g.a. snøstorm og tåke bare hatt liten taktisk støtte av sitt overlagne flyvåpen. Kan dette snart igjen settes inn med full tyngde, vil sikkert ikke resultatene utebli.

Den tyske offensiv på Pfalz-fronten, mellom Saar og Rhinon, som satte

Inn midt i forrige uke, har øket noe i styrke, og amerikanerne har måttet trekke seg tilbake over den fransk-tyske grense igjen og bl.a. oppgitt Eitche og Weissenburg. Situasjonen er imidlertid under kontroll, og endel terreng gjenerobret. Det ser heller ikke ut til at tyskerne har resurser til noe offensivt foretagende av større dimensjoner på dette avsnitt. Det virker nærmest som om de følger seg fram her som andre steder for å bringe på det rene hvor de allierte linjer er svekket som følge av omgrupperingene lengre nord, og at en midlertidig uttynning av Patch linjer er utnyttet til et framstøt av begrenset rekkevidde. Også i Alsace, fra Hagenau til Strassbourg-Colmar-området har tyskerne prøvd seg med mindre offensive støt, og opprettet bl.a. et bruhode nord for Strassbourg, men det ble likvidert av amerikanerne 9. jan. Et liknende eksperiment på nordavsnittet i Roermond-avsnittet ved Maasbuca, endte på samme måte.

Østfrontens viktigste avsnitt er fortsatt Ungarn, hvor russerne går videre fram i Budapest, under forbitret motstand; det viser seg igjen, her som i Stalingrad og Warszawa, at en stor by gir forsvarerne mange mulighet er for å oppholde angriperne hvis det kjempes uten hensyn til ødeleggelsene. Alt tyder på at Budapest deler Stalingrads og Warszawas skjebne: å bli en ruinhaug. Midt i uken gikk tyskerne til et overraskende motangrep n.v. for Budapest, med støtrotning dels østover langs sørbredden av Donau, dels sørover i retning Szekesfehervar. De har hatt en del framgang, og bl.a. tatt tilbake byen Eszergom, ca. 30 km v. for Donauknekt. Hensikten er antagelig å søke å undsette den innesluttete garnison i Budapest, men offensiven støter på meget hard russisk motstand etter begynnelses-framgangen, og i Moskva sammenlikner man aksjonen med den motoffensiv tyskerne for vel et år siden satte inn mot Kiev og som endte med en katastrofe. De tyske styrker er også utsatt for en alvorlig flanketrussel; samtidig med at de støter fram østover langs Donaus sørbredd, avanserer nemlig russerne like raskt vestover på nordbredden, og står nå bare 6 km ø. for det viktige knutepunkt Komarno, 50 km. v. for Esztergom og ikke mer enn 30 km fra Győr (Raab), som antagelig er tyskernes viktigste etappesentrum i dette område. - I Kurland er det bare kamper av mindre omfang, men tyskerne melder om påfallende russisk virksomhet av støttropper i Baranov-Sandomierz-området ved Wislas øvre løp, et russisk bruhode som vil danne basis for en offensiv mot Tarnow-Krakow-området og i neste omgang Schlesien. Aktiviteten er kanskje det første varsel om den russiske vinteroffensiv i Polen som verden for tiden venter på.

I Italia var tyskerne også på offensiven ved årsskiftet, men oppnådde ikke særlige resultater, og nå har de allierte tatt tilbake det urobrede terreng og støtt fram på høyre fløy og nådd havet 14 km n. for Ravenna.

I Hellas er det ennå ikke kommet til noen politisk ordning, men de britiske styrker har rensert Athen og Pireus og rykket fram til et punkt 50 km n. for hovedstaden uten å møte sterkere motstand fra ELAS-styrkene.

I det fjerde Østen er det framgang for de allierte på alle fronter. I China hadde japanerne etter sitt seierstog i sommer og i høst gjennom Kwantung dreiet av mot vest og støttet fram mot Kwonyang. Hvis de hadde erobret denne by, ville de hatt i sin hånd Burmaveiens endepunkt (selv om det riktignok lar seg gjøre å omdirigere trafikken over biveier til Chungking lengre sør), og framstøtet ville også vært en trussel mot selve hovedstaden. Framrykningen mot Kwonyang ble imidlertid stanset av kinesiske styrker, og den japanske støttiledretet tilbake. Om det betyr et vendepunkt i felttoget eller bare en forbigående lettelse er ennå ikke godt å si, men det ser ut til at resultatet er en refleks av politiske begivenheter i Chungking-China som lover godt. Chiang-Kaishek har trukket til den japanske front divisjoner som tidligere har vært stasjonert i nord ved grensen til den kommunistiske del av China, Shensi, og det meldes at også kommuniststyrker er dirigert til fronten og kjemper sammen med Chiangs tropper. Det har i lang tid vært forhandlinger mellom Chungking og kommunistene, og det er mulig at man nå er kommet til forståelse. Det er også foretatt endringer i den kinesiske administrasjon; Chiang selv har forlatt stillingen som president for den eksekutive "yuan" for helt å ofre seg for vervet som øverstkommanderende, det er satt inn en ny, ung og dyktig krigsminister, Chen Cheng, og den politiske ledelse er overtatt av T. V. Soong, en av Chinas

mest beryttede politiskere og mangeårig utenriksminister.

I Burma har fortroppene av den britiske 14. arme rykket 25 km fram mot den viktige by Mandalay. De står nå 90 km fra den, og bare 11 km fra Mangang, en av de siste japanske stillinger foran Burmaveien. Også i kystsektoren er det framgang, idet br. styrker har besatt Akyab, som både er en viktig havn og har gode flyplasser; som forsyningsentrum for de videre operasjoner kan den bli av avgjørende betydning. Egn tyder på at japanerne ser seg nødt til å trekke seg mer eller mindre frivillig ut av Burma for det sterke allierte trykk på alle fronter. Det spiller sikkert også en viktig rolle her at den britiske sjømakt i Det indiske hav er styrket betydelig i det siste.

Felttoget på Filippinene er trådt inn i en ny og kanskje avgjørende fase ved den amerikanske landgang på hovedøya Luzon, som ble meldt 10. jan. Invasjonen fant sted i Lingayan-bukta på nordsiden av øya, 160 km fra hovedstaden Manila, og det er tydelig at det er tale om en operasjon av betydelige dimensjoner. Landgangen skjedde under artilleristøtte fra 100 krigsskip, og transportkonvoien besto av 800 skip + håndrer av mindre landgangs fartøyer. Amerikanerne opprettet i første omgang fire bruhoder og har alt rykket et godt stykke innover land, med små tap. Det meldes at terrenget sørover mot Manila egnert seg godt for operasjoner med panservåpen. Det later til at amerikanerne har klart å gjennomføre en taktisk overrumpning, idet japanerne antagelig først og fremst har hatt sin oppmerksomhet henvendt på Mindoro og de sørlige farvann. Ved å sette seg fast på øyas nordlige del vil amerikanerne også ha meget gode muligheter for å avskjære japanernes forbindelseslinjer med basene i hjemlandet, på Formosa og i China. Det later til at dette er en ny versjon av de omgående bevegelser som Mac Arthur med så stort hell har benyttet seg av under sine amfibie-operasjoner i Stillehavets øyverden. Kan amerikanerne få et fast grep på hele den nordlige del av øygruppen, vil de ikke bare kunne isolere styrkene på den sørlige del, men avskjære hele japanernes erobrede imperium i Sørøstasia fra forbindelse med hjemlandet.

Krigen i luften. Lavt skydekke, tåke og isdannelse har i denne uken igjen redusert det taktiske flyvåpens innsats i vest. Montgomery har måttet foreta sitt framstøt inn i den tyske frontbuen uten direkte støtte fra stupbombere, men det all. flyvåpen har ydet marktroppene verdifull støtte i form av flyvegrep på tyske tilførselslinjer. De tyske trafikksentra bak Ardennen- og Saarfronten har nesten daglig figurert på mållisten, og de bombeskader som er forårsaket i f. eks. Giessen og Freiburg skal ha stoppet opp tyske transporter for uker. - Den tyske taktiske aktivitet har, når været har tillatt det, vært livlig; nattjegere har også vært på vingene, men tyskernes flyinnsats må ikke overvurderes. Luftwaffe har ikke vært istand til å forsvare seg mot de all. angrep på de tyske forsyningslinjer bak fronten, og Montgomery uttalte søndag: "Selv om Luftwaffe ennå er sterkt, klarte det ikke å beskytte den tyske arme." Og Montgomery kjenner Görings piloter helt siden El Alamein.

De all. strategiske luftstyrker har opprettholdt sin maskinmessige bombing av Tyskland. Mandag natt var 12. natt på rad RAF var over Tyskland og samme dag gjorde USAF sitt 16. store dagangrep i løpet av 17 dager. Hovedkvarteret for de am. flystyrker i England er nå flyttet til Frankrike, det nye hovedkvarter vil også ha kommandoen over de am. strategiske luftstyrker i Italia, Ringen om Nazi-Tyskland strammes til. - De all. luftvåpen kastet i 1944 1.395.000 tonn bomber over Tyskland og tyskokkupert område. Derav har USAF kastet 870.000 tonn og RAF 525.000 tonn. 1/3 av vekten ble kastet mot industrielle mål, 1/3 mot transportmål til direkte støtte for marktroppene og 1/3 mot havner, skip og oljeanlegg. Dertil kommer RAFs "utstrakte minelagging i fiendtlige farvann", som det lakoniske kommunike lyder, hver gang britene gjør den tyske skipsfart usikker fra Østersjøen til Nordkapp. I 1944 kastet de all. flyvåpen dobbelt så stor bombevekt som under hele det forrige årets tidrom av krigen. Tyskerne har likevel vist en forbausende evne til å overkomme vanskene. I nov. mistet Luftwaffe over 700 jegerer, men Görings spredte og vel skjulte nye samlofabrikker klarte mer enn å kompensere dette tap. I okt. da de all. kastet krigen nest største bombevekt, 93.000 tonn (den største var 114.700 tonn i nov.) over Tyskland, klarte tys-

kerne (etter all. oppgaver) å øke sin oljeproduksjon fra 23% til 30% av 1943-produksjonen. Årsskiftets overraskende tyske offensiv viste også at Himmler ennå disponerte intakte kreftrresurser og at rustningsindustrien ennå ikke var slått ut. Tegn tyder på at disse kjennsgjeringer har resultert i dny signaler fra den allierte ledelse til Air Chief Marshall Harris og general Spaatz. Deres strategiske luftmadrader som i siste halvår vesentlig har vært dirigert mot Tysklands transport og oljeanlegg, er igjen med tunge slag blitt rettet mot Tysenarsrikets krigsindustri.

Ukens viktigste flyangrep: Jan. 4. Bare 2 timers flyvnr, Münster angrepet, 2400 utflyvninger Italia. Jan. 5. Dobbel Mosquito-nattangrep Berlin. 1000 tunge am. b. + 500 j. bomber transportmal mellom Köln og Karlsruhe. RAF kaster 1000 tonn bomber mot tyske tropper i Gironde øvningen. Lancasters angriper havneområdet i Ludwigshafen. Jan. 6. Dobbel Mosquito-nattangrep Berlin. 1000 tunge br. b. to nattangrep mot industrimal i Hannover. Kraftig tysk jagernotstand, 33 b. + 3 j. savnes etter Årsdagens og nattens operasjoner. 800 tunge am. b. + 550 j. bomber transportmal ved Köln, Bonn og Koblenz, 7 b. + 9 j. savnes. Angrep mot tyske tropper ved Houffalize. Am. marinefly ødelegger 111 jap. fly, skader 220, senker 28 skip og skader 68. Jan. 7. Store styrker br. b. angriper knutepunktene Manau og Neuss. 1000 tunge am. b. + 650 j. bomber jernbanebruer over Rhin og skiftetomter i Hamm-Köln-området. Jan. 8. 800 br. b. dobbeltangrep mot industrimal i München. 700 tunge am. b. + 200 j. mot Frankfurt og mal i og bak Ardennenområdet. Jan. 9. Snøvær vestfronten. Store styrker B-29 fra Saipan bomber Tokio. Formosa angrepet av Kinabaserte B-29. Jan. 10. 1100 tunge am. bl. + 300 j. angriper trafikkmal bak Ardennenfronten. Jernbanemal og flyplasser ved Köln og skiftetomter i Karlsruhe. • o •

Sabotasje mot jernbanene: Natt til 7. Jan. ble Raumbanene, Dovrebanene og Rørosbanene avbrutt på en rekke steder. På Raumbanene ble Stueflaten stasjonsbru skadet. Linjen er ennå blokkert. På Dovrebanene ble benelegemet skadet ved Sjøa. Trafikken kom igang etter 12 timers stans. På Rørosbanene er 2 bruer ødelagt, ved Alvdal og Koppang. Trafikken er fremdeles avbrutt. Uken før var det over 400 skinnbrudd på Rørosbanene og på en 20 km strekning s. for Støren. Det har derfor ikke vært gjennomgående trafikk på Rørosbanene i de siste 10-12 dager. Det er meget om å gjøre for tyskerne å holde trafikk en igang på de norske statsbaner nå. Det bevises best ved at de bare i des iffor sendte opp hit 21 store krigslokomotiver.

Drastisk beslutning. De norske industrielle bedrifter som bruker kull (og det er de fleste) har fra Reichskommissariat fått ordre om å innstille i nær framtid, enkelte alt fra 20. Jan. Så vidt man kan skjønne er det menten gen at bedriftene skal overlate sine kullbeholdninger til jernbanene, som bare har brassel nok for 3-4 ukers drift.

Denne drastiske beslutning viser hvor prekær brønslssituasjonen er for tyskerne, og også hvor viktig det f. t. er for dem å holde de norske jernbaner i gang for uttrekningen av tropper herfra. Om det siden kan bli visse tillemøninger i kulltildelingen til de norske bedrifter, er ennå uklart. Likeså i hvor stor utstrekning de kan gå over til vedfyring (det vil neppe kunne bli til stor hjelp). Blir stansen omfattende, hva det er fare for, kan resultatet bli stor arbeidsledighet med nye økonomiske og sosiale problemer for landet. Både av denne grunn, som et vitnesbyrd om sviktende tysk evne til å løse forsyningsproblemer og muligens som et signal om endret tysk syn på spørsmålet om å holde og utnytte Norge, er dette en av de viktigste nyheter på lenge. • o •

Svenske Norgeshjälpen.

Det står ikke stor blest om Svenska Norgeshjälpens virksomhet. Den er ikke gjenstand for høystemte ledere i Aftenposten eller Fritt Folk, slik som vår Terboven nedlater seg til, som representant for herrefolket til å gi en "storinnset" nådegave til det norske folk. Tyskerne er ikke tilhenger av varme håndtrykk over Kjölen. Når ikke "beskytterne" klarer å bli venner med de store nordmennene, skal heller ikke andre nytte godt av vår sympati. Men Norgeshjälpen har ikke behov noen propagande eller reklame. I press i mørklegningsforsøk har den vokset seg inn i våre hjerter.

Det var i aug. 1942 Svenska Norgeshjälpen så dagens lys som en koordinering av det hjelpearbeid som alt dengang eksisterte. Den svenske landsorganisasjonen tok initiativet, og de fleste store riksorganisasjoner ble med, Arbeidsgiverforeningen, Kooperativt förbundet, Kjöpmannförbundet, Industriförbundet osv. og en rekke kulturelle og ideelle organisasjoner.

Norgeshjälpens sentralledelse holder til i Stockholm, mens hele 650 lokalkomiteer leder innsamlingsarbeidet utover landet. L. U. sekretären Nils Goude står for ledelsen av den daglige administrasjon i Sverige, mens den såkalte Donatorkomite, sammensatt av representanter for forskjellige hjelpeorganisasjoner, har ansvaret for overføringen og fordelingen av hjelpen i Norge.

Norgeshjälpen har lagt an på barna fra første stund fordi de tar mest skade av underernæringen. Fra en beskjeden begynnelse er det nå 140 000 barn som bespises daglig. Hvor mange mødre, som ikke har visst sin arme råd med å få stilt sulten hos ungene, har ikke i disse årene velsignet "svenskehjälpen". Det er ikke for sterkt sagt at Norgeshjälpen har reddet en stor del av den oppvoksende generasjon - Norges framtid - fra å bli vesentlig svekket. - Foruten barna bespises 40 000 gamle, og Norgeshjälpen sier at bespisningen ytterligere kan utvides.

Julen 1943 satte Norgeshjälpen igang en spesiell innsamling til julepakker til de 90 000 barn som dengang tok del i barnebespisningen. På kort tid var det sikret midler til de 90 000 pakkene. (Hver pakke kom på kr. 5). En liknende innsamling som resulterte i 110 000 pakker, fant sted ved skoleårets avslutning i juni 1944. - Siste jul overtraff resultatet de dristigste forventninger. Planen ved denne 3. lynaksjon var å samle inn 750 000 kr til 150 000 pakker. Det kom inn 900 000 kr. som rakk til pakker både til alle barn i skolebespisningen, og også til barn i Stor-Oslo mellom 2 og 7 år. Videre ble et stort antall pakker sendt til barn i Nord-Norge.

Adskillige tonn med nye og brukte klær og store mengder speleutstyr er også sendt.

En annen hjelpeform er overføring av større varepartier for salg til den norske sivilbefolkningen. En kan her nevne syltøsukkeret, i 1943 over 9 mill. kg. (3 kg. pr. innbygger), i sept. 1944 3 mill. kg., og like før jul ytterligere 3 mill. kg. Midlene til innkjöp av sukkeret har vært samlet inn i Sverige, og de penger som kommer inn ved salget her i Norge brukes til kontanthjelp for økonomisk vanskeligstilte familier, særlig sjömannsfamilier (ca. 1 mill. kr. går med pr. måned til "Sjömannshjälpen"). En annen form for kontantbidrag er "fadderbarnshjälpen". Den svenske fadderinnbetaler hver måned 30 kr. og et tilsvarende belöp utbetales "fadderbarnet" i norsk valuta. Fadder og fadderbarn opprettholder som regel brevforbindelse, og ved visse anledninger får fadderne sende gavepakker.

Middstuen Sanatorium ved Oslo drives nå som svensk sykhus av Norgeshjälpen, som også driver rekonnvalesent hjem på Sjörsjöen ved Lillehammer og på Opdal. Sist sommer holdt Norgeshjälpen 90 feriekolonier med mat og drev selv en koloni for gutter i Ula som ble besøkt av 400 gutter.

Takket våre Norgeshjälpens matlag: i Tromsö kunne man visse dager bespise 8-9000 mennesker under tvungsevakueringen gjennom byen. Adskillige tonn mat og klær er sendt til de evakuerte - bl. a. 10 000 matpakker.

Hele dette veldige hjelpearbeidet krever penger. Og noe av det mest beundringsverdige er hvordan det svenske folket måned etter måned, år etter år har fortsatt å gi penger til Norge. Hittil har Norgeshjälpen alene fått inn ca. 40.000.000 kr. Av denne sum har den svenske industrien bidratt med 13 millioner kr. Ellers er hjelpen kommet fra alle kanter og i alle former. Arbeidere og funksjonærer har ytet store belöp ved overtidarbeid og faste trekk på lønnen. Kunstnerne har stadig store Norgesarrangementer. Rüdene har skjanket betydelige kvanta jordbruksprodukter. Kvinnene har sydd og strikket. Kort sagt, hele folket har vært med.

Det er ikke morsomt å være i den situasjon at en trenger hjelp. Vi vil som folk flest helst klare oss selv. Men idag er det den blitre virkelighet at all den hjelp vi kan få er nödvendig og velkommen. - Det skal ikke bli glemt at det svenske folket sto rede til å hjelpe da det gjaldt, uten bråk og bråk, men med virkelig hjertelag.

Aftenposten - og våre andre nazifiserte aviser - har i de siste måneder utsatt det norske folk for en intens trommeild av besynderlig propaganda. Spaltene har vært spekket med en broget mangfoldighet av artikler fra de forskjellige "Innsendere". Byfolk har rettet alvorlige anklager mot bønder, bønderne har angrepet byfolkene, representanter for arbeiderbevegelsen har gått løs på de bedre stilte, konservative og radikale har kryssset klenger osv. osv.

Kan spør seg uvilkarlig: Står det så dårlig til med enigheten her hjemme? - Hva er sant av alt dette? - Og fremfor alt, hva er meningen med det?

Tyskerne bruker ikke begrepene løgn og særhet i samme betydning som vi. Som alt annet er også særheten 100% mobilisert i krigføringens tjeneste i Tyskland, slett er det som tjener landets ære og landets interesser; alt annet er løgn. Et slående eksempel på denne oppfatning har man i et av de sørgeligste kapitler i tysk andelstorie, det opprør som 93 representanter for den tyske kultureliten (deriblandt 62 professorer og en rekke nobelpristagere) sendte ut 4. okt. 1914. "Es Ist nicht wahr" - det er ikke sant - , heter det, at Tyskland har voldt denne krigen, at det har kränket Belgias nøytralitet, at en eneste belgiers liv er blitt ødelagt av våre soldater uten at det bitruete nødverge har framtvunget det, at våre tropper har herjet eller oppiørt seg brutalt, at vår krigsledelse vender seg ut over folkerettens bestemmelser. - "Vi kan ikke vri Tannens forgiftede våpen ut av våre fienders hender. Vi kan bare rope ut over hele verden, at de har avlagt falsk vitnesbyrd mot oss."

Men vitnesbyrdet var ikke falsk. Det kunne bevises at det faktisk seg slik. For tyskerne var det kanskje falsk. Det tjente ikke deres interesser.

Dette tyske syn må man alltid ha for øye, når man leser nazitavlene. Man vil lett tenke: Må sant må det da være i det som står på trykk. Men nazistene spekulerer nettopp i vår godtroenhet på det område. De vet at det kan være vanskelig å lukke hjerta og hjørna for ting man får servert dag etter dag. Lett vil det hos leseren sitte igjen en liten tvil: Kanskje er det noe sant i dette likevel.

Men man forstår Aftenpostens vilje til sannferdighet, når det f. eks. siterer den svenske nazi-avisen "Dagsposten", som bevislig på tysk ordre har drøvet utstrakt telegrafvesk, når den skriver at "pöbeln" i Paris Lynsiet Maurice Chevalier, som imidlertid lever i beste velgående, når den skrifer opp om at russene med nakkeskuuld drepte nazifødereren i Kirkenes som også lever. Dette er bevisst løgn. - I andre tilfeller er løgnen ikke så 100%. Avisens rapportasje fra usikkerhetene i Греконland kan være riktig nok. Det blir bare ikke skrevet at konflikten skyldes at tyskerne systematisk har berøvet grekerne enhver livsmulighet. - Ellers er galt og riktig blandet sammen etter en vistnok god oppskrift. Alt som hender, behandler Aftenposten på "den rette måte" og etter en bestemt plan.

Hvilken plan? Hva er idag nazisternes hensikt med all sin propaganda her i landet? Hva er Aftenpostens oppgave? Quisling gir et fingerpek og dette i sin nytårstale, hvor han bla. omtaler de "ulovlige motsetninger mellom de allierte" og "de opprivende motsetninger som no for alvor gjør seg gjellende, såvel i den norske emigrantleir som på heimgjennstrøet".

Aftenpostens oppgave er å prøve å så spild i fiendens rekker, å prøve å skape motsetninger mellom de forskjellige grupper av vårt folk. Avisen vil løse til i tiden, der hvor den kan skilte den eneste gråt av usynlige mennesker. - Aksjonene har idag ingen sjanse. Men kan de klare å splitte sosialistene, kan de iallfall få en gunstigere start for fortvandede til en ny verdenskrig. Og nazistene tenker som så: "Vel, vi vinner ikke denne krigen. Men vi skal sørge for at ikke de allierte får noen glede av sin seier. Vi skal så spild og skape motløshet innen deres egne rekker."

De allierte vil få vanskelige oppgaver å løse i tiden framover. Men vi skal klare den - og uten "velvilje" assistanse fra Aftenposten og co. Husk alltid hvilken oppgave våre nazitaviser har satt seg. Sørg for at de ikke får hell med seg.

- o -

"Folk må forstå at når vi befinner oss i det 6. krigsår, i et land som var minst selvberget av alle europeiske stater, med for en vesentlig del tyskarne forbindelser og med okkupasjonsstyrker som utgjør en stor prosent av befolkningens størrelse, så er det merkelig at vi i Norge kan ha det så forholdsvis bra som vi ennå har det."

Det er Quisling som sier dette i sitt "nyttårsbudskap". Alltså endelig en bekreftelse fra "kommandant" hold på at tyskerne tar av våre sjansene forsvaringen. Når den tyske føyers representant, Terboven, taler, får vi høre at det er onndt. Det er Tyskland vi her å takke for livets opphold. Tyskerne i Norge tar intet.

Hva vil han så si til den norske Ersatz-föers avslöring. Quisling i riktig nok til: "— tross alle savn. er det ennå ikke noen som dör av sult her, så langt er det kanskje ennå ikke kommet. Men kommer det så langt, bli det ifölge herr Quisling ikke de tyske okkupasjonsstyrker som rammes först. Det norske folket skal ha forretten her. - Det er også i overensstemmelse med en uttalelse som for et par år siden slapp. - Litt uheldig. - ut av Görings munn.

- o -

Problemet Tyskland.

Hva skal vi gjøre med Tyskland? Hva skal vi gjøre med en syk nasjon som har sett makten i höysetet og som systematisk forsöker å utrydde enhver folkeslag? Hvordan skal det folk behandles som har latt seg kommandere til verdenshistoriens frykteligste forfølgelser? Dette spørsmål stä menneskelheten idag overfor. Du og jeg må svare. Verdens fremtid avhenger av hvordan vi löser problemet. En fred må leges, som sikrer at slike ulykker som de vi nå gjennomlever, ikke kommer til å skje igjen. Denne krigen kommer vi oss gjennom på et vis - med store sår og mange varige skader. Men neste gang går kanskje vår sivilisasjon under i kampen. To ganger i löpet av 25 år har tyskerne - eller en del av den - forsökt å realisere sine sinn syke fantasier om verdensherredømmet. De nå ikke få noen tredje sjanse.

Men hvordan skal problemet löses? Skal vi slippe hemmen lös og la stormen rase over Tyskland i höp om at detta slaget vil bedöve det for lang tid? Store deler av Europas plagete befolkning er kanskje stamt for det. Polakker, junder, grekere, russere og restene av Europas jöder har særlig sterke grunner til å kreve en hard fred. Men en slik lösting er ikke bygget på vurderinger og vil neppe redde oss fra lignende ulykker i fremtiden. Det hjälper lite å få hevn, hvis vi likevel skal oppleve det hele på nytt. Våre barn må reddes fra dette. Det må være vårt store og eneste mål.

Skal vi skape en fred som holder, må vi være klar over tyskarne mente tilset. - Den engelske diplomaten Vansittart, som representerer en sterk opinion, mener at tyskerne närmest er håplöse som folk. Men legger all skyld på tyskerne og på den øiene. Han sier også: "Alle tyskere er ansvarlige for krigen, selv om ikke alle er like ansvarlige." Vansittart viser ved et scenarie fra tysk historie og sitater fra tysk diktning og filosofi at nazi men ikke er noe nytt, og han sier: "Hitler har ikke skapt Tyskland, men de er Tyskland som har skapt Hitler."

Andre har et ganske motsatt syn på tysk mentalitet. I nøytrale og u-okkuperte allierte land fins det snilde mennesker som taler om forsoning. De vil löse det tyske problemet ved å behandle tyskerne med kjörlighet. Men disse mennesker har ikke opplevd tysk okkupasjon.

Av disse to retningene kommer nok Vansittarts närmest sannheten. I tysk kultur fins tydelige forläpene for nazismen. Den samme dyrkelse av autoritet og statens stöter vi på i nesten all tysk filosofi. Både Hegel og Fichte satte staten og helheten over individet. Begge to krevde lydighet ant autoritære, begnet var sterkt preget av Chauvinisme. Det som gavnet Tysklands sak var rett. Rensdykede nazister er ikke bare Motzschs og Oswald Spengler, men mange andre også. I tysk litteratur stöter man stadig på krigsromantikk, chauvinisme og forherligelse av den "tyske rase". Ikke er gang musikken er fri for disse trekk. Tenk på Wagners operaer.

Man finner også militarismen i all tysk historie. "Orden", militærvesen og despotiske ledere har gang på gang begejstret tyskerne til samme voldsomme maktutfoldelse. Under Fredrik den store marsjerte prusserne mot resten av Europa til deres eget folk var nesten utryddet. Under Bismarcks ledelse gikk de på erobringstog mot dansker, østerrikkere og franskmenn. Alt dengang kom det ut politiske og militære skrifter som viste at tyskernes planer om verdenserobring begynte å ta form. Under keiser Wilhelm var tyskerne igjen på vei mot verdensherredømmet, og 25 år senere led et Hitler det siste fryktelige anslaget mot Europa og verden. Det er ikke vanskelig å se at Vansittart har rett når han påpeker at tyskerne er et farlig folkeslag - en trussel mot resten av verden.

De mennesker som vil behandle tyskerne pent, undskylder dem ved å henvise til miljø og tradisjon: "Tyskerne er militarister og chauvinister" fordi de aldri har lært noe annet", sier det. "Det er en rekke tyranner og en uheldig historisk utvikling som har skapt den tyske mentaliteten. Det skyldes historiske grunner at tyskerne ikke har fått samme utvikling som f. eks. engelskmenn og skandinaver." Dette resonnement holder ikke ved nærmere ettertanke. Dikterne, filosofene og tyrannene er jo tyskere selv. De er selv representanter for tysk mentalitet. Tyskerne har selv skapt sitt miljø. Også England har hatt mange tyranner; men engelskmennene nektet å la seg tyrannisere. I kampen mot despotene skapte de sine stolteste demokratiske tradisjoner. Magna Charta ble til og den store engelske revolusjon gjennomført i kamp mot tyranniet. England har også hatt sin store maktfilosof: Thomas Hobbes. Men det var i Tyskland - ikke i England - han ble dyrket.

Det kan vanskelig nektes at det tyske folket har farlige mentale anlegg. Ingen kjenner av tysk kultur vil kunne nekte at dette folket har en voldsom trang til å fantasere og teoretisere ut i det blå. Metafysiske tilbøyeligheter, mystisisme og kritikkløs hengivelse er karaktertrekk som går igjen overalt hvor tysk ånd uttrykker seg, og disse egenskapene vil alltid være like farlige for en sund samfunnsutvikling.

Vi kan likevel ikke godta Vansittart. Han går altfor langt. Han betrakter nærmest tyskerne som uforboderlige. En slik raseteori kan vi ikke gå med på. Den strid mot våre idealer. Og hvis vi godtar en raseteori, kan vi godta andre siden. Tenk på antisemitismen! Men derfor kommer at raseteorier også er vitenskapelig helt uriktige. Menneskers karakter og egenskaper bestemmes av arv og miljø. Miljøet har ikke minst betydning. Når det gjelder tyskerne, har både arv og miljø vært like dårlige. Men vi kan forandre miljøet, og dermed forbedre tyskerne. Vi må forsøke å gi dem demokratiske institusjoner og å utrydde de farligste tradisjonene. Dette er vårt eneste håp.

Men det vil ta lang tid å forandre det tyske miljøet. Det er ikke gjort i en håndvending å skape demokrati i et land hvor ungdommen i årevis har fått nazistisk oppdragelse. Derfor blir det nødvendig å passifisere tyskerne for en lang tid framover. De må ikke få våpen, industri, produksjonen, råstoff-forsyningen og grupene må stilles under internasjonal kontroll. Det kan også være riktig at franskmennene får flyttet sin grense til Rhinen. Dermed får de en meget bedre strategisk grense og tyskerne mister gruppe- og industridistrikter som er viktige for krigføringen. Det er en alvorlig løsning å gi franskmennene så meget tysk land, men det er kanskje riktig. Ingen andre har så ofte fått lide under tyske angrep. Det er rimelig at de vil beskytte seg.

Disse nevnte forholdsregler er rene maktmidler beregnet på å hindre tysk agresjon. Men hvorledes skal vi klare å forandre den tyske mentaliteten? - De rettroende marxister hevder at kampen mot Tyskland innerst inne er en kamp mellom kapitalismen og sosialismen. Den tyske nazismen er etter deres mening utkrystallisert kapitalisme. Storfinsansen, junkerne og den militære overklasse har fått den makt de alltid har drømt om. - Det avgjørende vil ifølge marxistene være å sosialisere Tyskland.

Denne teorien inneholder mange sannheter. Storfinsansen, junkerne og de øvrige militære er en meget farlig maktfaktor innen det tyske folket. Det vil hjelpe langt å uskadeliggjøre disse kategorier. Storfinsansens makt

vil bli brutt i og med at den tyske industrien stilles under internasjonal kontroll. Også junkernes herredømme må brytes. Deres svære landeieendomer må deles opp og tilfalle bøndene. Sammen med junkerne vil den tyske militarismens sikreste forankring forsvinne. Men hele den tyske militærkassen, som rekrutteres også fra andre befolkningslag, må uskadeliggjøres. Det må derfor forhindres at den oppvoksende tyske ungdom får militærutdanning, og samtidig må de lære andre idealer å kjenne.

Marxistene peker på en viktig feil i Vansittarts oppfatning. De viser at tyskerne er ikke helt alone med skylden. Storfinsansen og de konservative i andre land må ta sin del av ansvaret. De støttet Mussolini, Franco og til dels Hitler, både direkte og indirekte, fordi de i disse menn så et botverk mot kommunismen. Problemet Tyskland rekker derfor langt utenfor Tysklands grenser. De samme reaksjonære krefter må ikke nok en gang få hjelpe en diktator til makten.

Men marxistenes teori er også en voldsom forankling og gir bare en del av sannheten. Den kan ikke forklare nazismen som sådan. Den kan ikke forklare hvorfor Hitler har fått støtte i hele det tyske folket - hvorfor også arbeiderne sviktet. SS- og SA-styrkene er rekruttert fra alle befolkningslag. Og millioner tyske arbeidere har vært med på å trampe andre folkeslag under føttene. De rettroende marxister overvurderer svært flere sosiale problemer og overser delvis flere utpregede tyske nasjonaltrekk.

For å skape en ny ånd i Tyskland er det ikke nok å bryte junkernes velde. Den tyske ungdommen må gis en helt ny oppdragelse i demokratisk ånd (hvis mulig ved hjelp av demokratisk innstilte tyskere fra landflyktighet eller konsentrasjonsleire). F. eks. må den tyske historieuundervisningen radikalt forandres, så den ikke lengre oppdrar til krig og forherligelse av den tyske rasen; men setter opp fred og fordragelighet istedetfor. Slik må vi prøve å forandre det tyske miljøet og den tyske oppdragelsen. Men det er et håpløst foretagende hvis vi har alle tyskerne mot oss. Vi kan derfor ikke lage gode borgere av tyskerne hvis vi samtidig behandler dem med konsekvent hårdhet.

For tyskerne er meget flinke til å hate. Men vi må prøve å overvinne dette hatet. Vi må straffe krigsforbryterne strengt og hindre tyskerne i å lage våpen, men forøvrig må de gies likestilling og samme økonomiske sjanser som andre folk. De har ikke fortjent det - det synes iethvertfall ikke forfatteren av denne artikkel - men vi må behandle dem slik i vår egen interesse. Slik kan vi vise dem at det fins et bedre system enn nazismen; og vi kan kanskje få dem til å forstå ettertvert at vår behandling ikke er hevn men rettferdighet.

Vår oppgave må jo først og fremst være å skape en fred som våre barn kommer til å opprettholde. Men da er det farlig å dele ut tysk jord til andre nasjoner eller å behandle det tyske folket som heltet for hårdt. Våre etterkommere som ikke selv har opplevd tyskernes anslag mot verden, vil ikke skjønne at det var nødvendig å gå så hardt til verks. Med sin utrolige dyktighet i den slags vil tyskerne sikkert klare å vekke medlidenhet for sin sak. Våre barn vil vel ha de samme idealer om fred, rettferdighet og menneskekjærlighet som vi; og tyskerne vil nok en gang komme til å benytte seg av sine motstanderes beste sider for å få tilbake sin likestilling. Vi må derfor lage en fred som umuliggjør en tysk medlidenhetskampanje, og som gjør klart for våre barn at den er fornuftig. De vil forstå at det var nødvendig å straffe krigsforbryterne hardt og avvepne tyskerne; og det vil være meget lettere for dem å avslå et tysk krav om våpen enn f. eks. et krav om tilbakelevering av land som før var tysk.

Vi har vel valget mellom to hovedløsninger. Enten må vi slå tyskerne helt ned så de aldri kan reise seg igjen, eller også må vi forsøke å forbedre dem. Det første er neppe mulig i vår tid. Å ødelegge Tyskland totalt vil stå i strid med alle våre idealer, og vil vekke medlidenhet over hele verden. Dessuten er det akkurat samme metode som nazistene bruker.

Nef, vi må nok sette alt inn på å få tyskerne med en gang i tiden som nyttige verdensborgere. Vi får avvepne dem og rydde opp blandt militaristene. Vi får behandle dem strengt rettferdig, men samtidig gi dem sjansen til å bygge opp et nytt og bedre Tyskland i likestilling med andre nasjoner. Det kommer an på oss selv om de ettertvert forstået det er rette veien for dem.

Okkupasjonens forbønnelse.

Hendelsene i Hellas har rystet oss dypt. Uansett hvem som bærer skylden, er og blir det en tragedie at to allierte nasjoner bærer våpen mot hverandre. Særlig bittert er det at ulykken rammer nettopp grekerne; det folket som ved sin tapre motstand mot Italienerne vækta hele verdens beundring, og som ikke engang kapitulerte da Hitlers overvæktige arméer gikk til angrep i ryggen på dem. Det folket som har lidt kanskje mest av alle under okkupasjonen.

Det er vemodig å lese beretninger om engelskmennenes onestående popularitet under Hellaskrigen i 1941. Hvor en engelsk soldat viste seg den gang, ble han gjenstand for en rørende hyldest. Det fortelles at selv de hardeste saronene - de greske elitesoldatene - som ble båret ned til fyllstykhusene for å dø, reiste seg på albuen når de passerte en britisk uniform og ropte: "Leve England!". - Idag slåss de mot hverandre i Athen.

En eller begge av partene må selvsagt ta sin del av skylden for det som skjer. Men la oss ikke glemme at det vi ser er resultatet av den tyske okkupasjonen. Hvordan så det Hellas ut som tyskerne frivillig trekk seg tilbake fra? Hva var resultatet av den tyske "nyordningen" der?

Idag er det 1 million færre grekere enn da tyskerne kom til landet. Hver 7. greker har mistet livet under okkupasjonen, de aller fleste er direkte sultet ihjel. Væren 1942 innrømmet tyskerne offisielt at det døde 200 mennesker daglig av sult bare i Athen. Og likevel nektet grekerne å ta tysk arbeid i Gr. Tott eller på tyske anlegg som ville sikret dem tyske rasjoner. Det kan gi oss nordmenn noe å tenke på.

Under kampene mot de greske partisanene har tyskerne brukt sin velkjente taktikk å brenne ned landsbyer og gårder hvor partisanene har holdt til eller hvor befolkningen har ytet sine kjæpende landsmann hjelp. De bønder som ikke klarte å rømme seg unda, ble skutt ned. Resultatet er at 50% av den tidligere dyrkede jord i Hellas nå ligger brakk.

Under retrotten i høst har så tyskerne med iskall planmessighet anvendt den brante jords strategi. Det har vært en Finnmarksretrett som har rammet et helt land. Utenriksminister Eden uttalte kort etter at Hellas var ranset for tyskere at det ikke var en uskadd bro igjen i hele landet. Hundretusenvis av grekere har fått sine hjem ødelagt og er berøvet sine siste eiendeler.

Endelig har tyskerne i løpet av de 3 år klart å ødelegge fullstendig det greske pengevesen. Det har funnet sted en inflasjon som endog overtrof for det tyske markværiddet etter forrige krig. Like før tyskerne forlot landet, gikk det 160 trillioner drakmer på et gullpund. Den som vet hvilket kaos og forfall den tyske inflasjon førte med seg, kan lett tenke seg hvordan virkningen måtte bli i Hellas som var så hårdt rammet på forhånd.

Dette er faciten av det tyske nyordningsregnskap for Hellas vedkommen-de. Et ødelagt land med en uhyggelig desimert befolkning, utsultet og utarmet med tynnslette nerver. Okkupasjonens ofre.

Kan noen med rimelig grunn ha ventet at overgangen fra krig til fred kunne foregå smertefritt under slike forhold?

Kampene i Athen skyldes ikke noe engelskhet hos grekerne innpodet gjennom den tyske propagandaen. Den som så filmen fra engelskmennenes inntog i Athen, glemmer ikke lett den sydlandske jubel som strømmet mot dem fra folkemassene. Det var da hverdagen kom etter seiersrusen at stemningen slo om. De vanskene fortsatte å tærne seg opp, da de politiske krisene ble øv-kutte og da engelskmennene kom med sine hårde militære krav, da brast det for grekerne som hadde holdt seg oppe ved håpet om at alle deres ønsker skulle bli oppfylt straks tyskerne ble borte.

Det er for enkelt å skyldes på "kommunistene". Det er for lettvindt å kalle de samme kjæpende grekere for "pöbler" idag, som ble hyllet for sin tapperhet igår. Det er for enkelt bare å skyldes på engelskmennene. Det er resultatet av okkupasjonens forbønnelse vi er viten til. Skylden ligger ikke først og fremst i London eller Athen, den ligger i Berlin.

En kvart kilo julekaffe

- den første kaffe Nordnorge har fått siden 1941 da tyskerne delte ut 10 gr. pr. snute - er blandt de mest velkomne varer som hver og en i det befridde Östfinnmark har fått etterat norske båter nå er begynt å frakte mat og forråd til Kirkenesområdet, rapporterte Dagens Nyheter like før jul. Foruten kaffe er det sendt mat, bl.a. tørket kjøtt, medisin, klær og sengekjør. Det mest går sjøveien til Östfinnmark, noe har også gått med fly.

Östfinnmarks kommunale selvstyre settes nå igang etter å ha vært lamslått av nazistene i 4 år. Kommunene nedsetter spesielle utvalg for å løse de forskjellige praktiske oppgaver. I Kirkenes er medlemmer av N.S. ranset ut av bystyret og alle kommunale og andre offentlige stillinger som er blitt besatt etter 9. april 1940, er enten blitt besatt på nytt eller også - i de tilfeller hvor det ikke har funnet sted noe bytte eller ikke har vært noen quisling som våget å ta posten - blir det avgjort ved avstemning i bystyret om stillingens innehaver skal fortsette i sin post. Forholdene etter befrielsen har vist det norske selvstyrets evne og effektivitet - sjelden har kommunene hatt en sånn anledning til å vise hva deres folk dur til som i Finnmark nå.

Ikke minst viktig er det at man innen de befriede områder har klart å hindre epidemier i å bre seg. Medisin og läger er kommet fra England og har alt utført et meget godt arbeid.

Kod russerne står befolkningen i Nord-Norge på meget god fot. Russerne har faktisk blandet seg opp i de lokale praktiske problemer langt mindre enn de har rett til etter avtalen mellom den norske og den russiske regjering. Russerne kan f. eks. ifølge avtalen arrestere norske quislinger, først og fremst slik som prøver å ødelegge havner, flyplasser osv, men den russiske overkommando har helt overlatt disse sakene til nordmennene. Praktisk talt det eneste russerne holder strengt på, er at ingen sivile får adgang til russiske militærforlegninger uten tillatelse.

- 0 -

Litt av en husholdning.

I begynnelsen av des. ifjor ble antallet allierte divisjoner på vestfronten anslått til 80-85, derav 15 å 20 panserdivisjoner. En infanteri-divisjon består - hvis vi tar den britiske som norm. - av 9 bataljoner, en artilleribrigade, ett rekognoseringsregiment samt et stort antall bataljoner og kompanier for spesialtjeneste (sanband, pionerarbeid, forsynings- og polititjeneste m.m.). Artilleribrigaden har rundt regnet 50 kanoner. Divisjonens samlede styrke er 900 offiserer og 18.000 mann med 3000 biler. Utrustningen for en divisjon - bortsett fra mat og sykemateriell - har en totalvekt på ca. 12.500 tonn. For transport av dette kreves ca. 1200 jernbanevogner eller mer enn 4000 lastebiler. For sjøtransport av en divisjon med utrustning trengs 7 10.000-tonnere. - Til divisjonens daglige underhold kreves under "normale forhold" ca. 400 tonn. (Etter en oppgave fra 1941 var en tysk divisjons dagsrasjon av f. eks. tobakk 96.000 sigaretter eller 400 kg. tobakk. De allierte soldatene får minst like god forpleining.)

En panserdivisjon - her tar vi den amerikanske som norm. - består av 3 panservogner- og 3 infanteribataljoner, et artilleriregiment samt samme spesialenheter som en vanlig divisjon. Styrken utgjør 11.000 mann med 300 panserbiler og 700 beltebiler. I våpenutrustningen inngår bl.a. vel 400 panserværn og antitankkanoner samt 50 105 mm. haubitser. Vanligvis trenger en panserdivisjon 315.000 liter bensin, 350 tonn ammonisjon, 120.000 kg. mat og 50 tonn russervædder om dagen.

Allt i alt kreves det for å underholde de samlede allierte styrker på vestfronten ca. 62.000 tonn om dagen. Til transporten av dette trengs 5.200 jernbanevogner med 12 tonnns lastekapasitet, på landevei 21.000 3 tonnns lastebiler. - Og ved et anfall mot en befestet fiendtlig stilling öker f. eks. ammonisjonsbehovet voldsomt ut over det nevnte. - Man skjønner hvilke transport- og forsyningsproblemer de allierte har å kjempe med på vestfronten.